

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DİNÎ, İLMÎ, EDEBÎ, MESLEKÎ AYLIK DERGİ

Cilt : XI Sayı 3

Mayıs - Haziran 1972

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«ONLAR YER (yüzün) DE GEZİB DE
KENDİLERİNDEN EVVELKİLERİN AKİBETİ-
NİN NİCE OLDUĞUNA BAKMADILAR MI?
ONLAR, KUVVETCE KENDİLERİNDEN DA-
HA ŞİDDETLİ İDİLER. TOPRAĞI EKMİŞ-
LER, ALT ÜST ETMİŞLER, ONU, BUNLA-
RIN İMAR ETTİKLERİNDEN DAHA ÇOK
İMAR EYLEMİŞLERDİ. PEYGAMBERLERİ
ONLARA DA NİCE AÇIK HUCCETLER GE-
TİRMİŞLERDİ. DEMEK ONLARA ALLAH
ZULMETMİYORDU, FAKAT KENDİLERİNE
BİZZAT KENDİLERİ ZULMEDİYORLARDI.»
(er-RUUM SÜRESİ/9)

İSLÂM TARİHİNDEN BİRKAÇ YAPRAK

Dilimize Çeviren :

M. Tâlat KARACİZMELİ

Din İşleri Yüksek Kurulu Raportörü

Müşriklerin Hz. Peygamber ve Ashâbına karşı yaptıkları boykot ve Re-sûlullâh (S.A.V.) in örnek mukabelesi :

İbn-i İshâk diyor ki: «Kureyşliler, Habeşistan'a hicret eden Ashâbın, orada emniyet bulduklarını ve Necâşî (o zamanki Habeş hükümdarı)nın kendilerini müşrik Kureyşlilere karşı koruduğunu görünce endişelendiler (Ayrıca) Hz. Ömer (R.A.) in müslüman olduğunu; böylece Hz. Ömer ve (daha önce müslüman olan) Hamza bin Abdülmuttalib (R.A.) ile, Hz. Peygamber ve ashâbının (Kuvvet) bulduklarını ve İslâmiyyetin kabileler arasında yayıldığını gördükleri vakit bu endişeleri büsbütün arttı). Bunun üzerine, toplanıp hepsinin uyacağı bir akitname yazmayı kararlaştırdılar :

— Akitname şöyle idi —

(Ey Allahım! Senin isminle)

Hâşim ve Muttalib oğullarından kız ve kadın alınmayacak, onlara kız ve kadın verilmeyecek, onlara hiçbir şey satılmıyacak ve onlardan hiçbir şey satın alınmayacaktır. (Hz. Muhammed (S.A.V.) öldürmek için kendilerine teslim edilmedikçe, Hâşim ve Muttalib oğullarıyla hiçbir muamelede bulunulmayacaktır).

Müşrikler bu anlaşma için toplandıkları zaman, akitnameyi bir sahifeye (bir şey üzerine) yazdılar. Sonra buna uyacaklarına dair sözleşip birbirlerine garanti verdiler. (Akdi yapanların) üzerlerinde te'siri artsın diye, bu anlaşmayı Kâbe'nin içine astılar.

(Denirki) bu yazının kâtibi, Mansur ibn-i İkrime, ibn-i Amr, ibn-i Abdümenaf, ibn-i Abd-üd Dar, ibn-i Kusay'dır. İbn-i Hişam der ki: Kâtibin, En Nadir ibn-i el-Hâris olduğu da söylenir.

Sonra Kureyşliler, Kinâne kabîlesinden müttetikleri bulunan el-Ahâbiş'i, bu anlaşmaya kendileriyle beraber iştirak etmeleri için, çağırıp, -bugünkü - Mina mescidi yanındaki Beni Kinâne hayfında (Beni Kinâne'nin yerleşmiş olduğu vâdi) anlaşma aktettiler.

Bu anlaşmadaki, (Ey Allah'ım! Senin isminle) ibaresi, Belâzûrî'nin En-sâb'ının altı ve yedinci satırlarında mevcuttur. Mezkûr kitabın Rabat bas-kısında ise; (Ey Allah'ım! Senin isminle, yarlığa) şeklinde geçmektedir ki, bu da müstensihin sehviden ileri gelmiştir. Yine Belâzûrî'de; (onlara kız ve kadın verilmeyecek, onlardan kız ve kadın alınmayacak, onlarla alışveriş yapılmıyacak, onlarla münasebette bulunulmayacak ve onlarla konuşulmayacaktır.) ibâresine de rastlanmaktadır. (1)

(1) Prof. Dr. Muhammed Hamidullah, El Vesaik-üs Siyasiyye, Beyrut 1969-1389 tab üçüncü. S. 26-27.

— Müşrikler, Hicrettten sonra da, başkalarının müslümanlar âleyhine tahrik ve teşvikten geri durmamışlardır. Buna da iki misâl verelim ve müteâkıben Resûlullâh (S.A.V.) ın, örnek mukabelesini nakledeyim. —

Mekke müşriklerinin, Medineli münâfık Yahudilerle yazışmaları :

Resulüllâh (S.A.V.) Bedir gazvesinden önce, Medine'de bulunduğu bir sırada, Kureyş kâfirleri, Abdullah bin Übeyye bin Selûl ve kendisiyle beraber müşrik olan Evs ve Hazreç'lilere (şöyle bir) mektup yazdılar :

«Siz, bizim adamımızı (Resulüllâh (S.A.V.) kastediliyor) yanınıza kabul ettiniz. Allah'a kaşem ederiz ki, biz onunla savaşaacağız, yahut harbedenlerinizi öldürüp, kadınlarınızı esir alıncıya kadar, bütün cemaatımızla üzerinize yürüyeceğiz.»

Fakat kâfirlerin bu tehdidi ve münâfıkların, Ensar'ın mü'minlerine bunu benimsetme çabaları bir te'sir yapmadı. Medineli Araplardan, Kureyşliler ümitlerini kesince, Bedir vak'asından sonra, Medine Yahudilerine şu mektubu yazdılar:

«Siz, kalelerin ve zırhlı (askerlerin) ların sahibisiniz. Ya bizimle savaşsınız, yahut size pek çok şeyler yaparız. Kadınlarınızı (esir) almamıza hiçbir şey mâni olamaz.» (2)

Resulüllâh (S.A.V.) Medine'ye vardığı zaman da, Ebu Süfyan bin Harb ve Ubeyye bin Halef el Cemhî, Ensara şu mektubu yazdılar.

«İmdi: Aramızda düşmanlık bulunan Arap kabilelerinin hiçbirinden, sizinle aramızda olan kötülük (sizden bize gelen kötülük) gelmedi. Çünkü siz, kavmimizin âilevî mevkii itibarile en temizi olup, en şerefli bir yeri bulunan adamımıza sahip çıkarak, onu himâyenize alıp, ona yapılacak muamelelere mani oldunuz. Gerçekten bu, sizin için utanç verici bir durum ve noksanlıktır. Bizimle onun arasını serbest bırakınız. (Aradan çekiliniz). Eğer o, hayırlı bir kimse ise, onunla mesut olmaya biz daha lâyıqız. Şayet o, böyle bir kimse değilse, ona veli olmakta (onu himaye etmekte) biz daha önde geliriz.» (3)

— Bütün bunlara karşılık, hem de Müslümanların kuvvet bulmuş oldukları bir zamanda, Resulüllâh (S.A.V.) ın örnek mukâbelesini gösteren şu vak'ayı görelim : —

Resulüllâh (S.A.V.) in süvâriyelerinden bir grup, (Medine haricine) çıktığında, kim olduğunu bilmedikleri bir adamı yakaladılar. Sonra onu Hz. Peygamber (S.A.V.)e getirdiler... Resulüllâh (S.A.V.) onun yanına geldiğinde, «Ya Sümâme! Müslüman ol» dedi. O da cevaben,» mühlet ver, ya Muhammed! Eğer beni öldürürsen, kanı pahalı (yani arkasında çok adamı bulunan) bir kimseyi öldürmüş olursun. Şayet fidye istiyorsan dilediğin kadar iste» dedi. Bu sözler üzerine Hz. Peygamber (S.A.V.) onu bağışladı; Bunun üzerine Sümâme dışarı çıkıp temizlenerek (guslederek) geri geldi ve müslümanlığı kabul edip Resulüllâh (S.A.S.) a biat etti. Sonra Kâbeyi ziyaret için yola çıktı;

(2) Aynı eser S: 48.

(3) Aynı eser S: 50-51.

Mekke'ye vâsıl olduğunda, müşrikler ona dediler ki; «ya Sümâme! ne çocukça bir iş yaptın»? Sümâme cevaben dedi ki :

— Hayır, ben dinlerin en hayırlısı olan Hz. Muhammed (S.A.) in getirdiği dine uydum. Sonra ilâve etti:

— Allah (C.C.)a yemin ederim ki, Resulûllâh (S.A.) izin vermedikçe size Yemâme'den bir tahıl tanesi bile gelmiyecektir.

Daha sonra Yemâme'ye gidip, Yemâmelilerin Mekke'ye herhangi bir şey götürmelerine mâni olarak, böylece Mekkelilere zarar verdi.

Bu durum üzerine Mekke müşrikleri, Hz. Peygamber (S.A.) e şu mektubu yazdılar.

«Sen sıla-i rahmi emrettiğin halde akrabalarımızla aramızı açmış olan yine sen oldun» — Diğer bir kaynakta mektubun metni şöyledir — «Sen, hep sıla-i rahmi emreder ve onu teşvik ederdin, biz de seniden bunu bekliyorduk. Halbuki Sümâme zarurî ihtiyaç maddelerimizi bizden keserek, bizlere zarar verdi. Eğer bu ihtiyaç maddelerimizin elimize geçmesini münâsip görüyorsan, serbest bırakması için, ona yaz.»

Resulûllâh (S.A.) da Sümâme'ye mektup yazarak, Mekkelilerle aralarında alış-verişin kesilmesine mâni olmamasını bildirdi. — Bir rivâyette Resulûllâh (S.A.) Sümâme'ye şu mealde bir mektup gönderdi. — «Kavmime zarurî ihtiyaç maddelerinin gönderilmesini serbest bırak. (4) (Yani Mekkelilere ihtiyaç maddelerinin gitmesine mani olma).

— Müslümanlarla her türlü alâkayı kesenlere ve kendilerine bütün kötülükleri reva görenlere, onlar sıkıntıya düştükleri ve müslümanların her imkâna sahip oldukları zaman, Resulûllâh (S.A.)'ın şahsında, müslümanların örnek mukâbelesi, böyle olmuştur. İslâmiyet kılıç ve zorbalıkla yayıldı. diyenleri, bu ve emsâli vak'alar ne güzel tekzib etmektedir.

Şimdi bir de müslümanların, kendilerini korkutmak ve tehdit etmek isteyen gâfillere, nasıl cesaretle cevap verdiklerini, zikredeceğimiz şu iki mektuptan beraber okuyalım :

Hendek Gazvesinden önce Ebû Süfyan'ın Hz. Peygamber (S.A.) e yazdığı mektup :

«İmdi: Sen bizim cengâverlerimizi öldürdün, çocuklarımızı yetim, kadınlarımızı dul bıraktın. Şimdi! Seninle savaşmak ve eserini kökünden kazımak için, bütün kabileler ve âşiretler toplandı. Biz senden Medine hurmalıklarının yarısını almaya karar verdik. Bunu kabul edersen ne alâ, aksi halde eserlerinin kökünden söküleceğini ve beldenin harab edileceğini (seninle beraber olanlara) duyur.

Şiir

Nizardan olan kabileler anlaştılar
Beyt-i Haramdaki Lât'ın nusratı için,
Kureyş cengâverleri geldiler,
Geniş bir sahaya salıverilmiş atlar üzerinde.

(4) Aynı eser S: 56-57.

Resulûllâh (S.A.) Hz. Ali (R.A.) ye, bu mektuba cevap yazmasını emretti. O da şöyle yazdı :

Şirk, nifak, küfür ve şikak sahiplerinin mektubu (bana) ulaştı. Muhtevâsını anladım. Allah'a yemin ederim ki; geniş ağızlı kılıç ve mızrakların uçlarından başka, tarafımdan size verilecek cevap yoktur. (Yani, size cevabım, savaşmaya hazır olduğum ve sizlerden korkmadığımdır). Ey putlara tapanlar! Geri dönünüz, yuh olsun sizlere. (Tarafımızdan) Eserlerinizin söküleceğini, kafalarınızın parçalanacağını ve keskin kılıçların darbelerine (uğrıyacağınızı) haber veriniz (tafaftarlarınıza). Selâm doğru yolda olanların üzerine olsun.»

Şiir

Dikkat! Kureyşlilere benden haber ver ki,
Keskin kılıç gibi olan lisanla,
Haberiniz olsun! Toplanın karşılaşacağınız (felâketle) buluşmak için
Benden ve başları (yarıp) kırılmayan kılıçlardan. (5)

Hendek Gazvesinde Ebü Süfyan'dan Resulûllâh (S.A.) a gelen mektup:

«Allah'ın ismiyle. Lât, ve Uzza (Saf, Nâile ve Hübel)e gerçek yemin ederim ki, bütün taraftarlarımla üzerine yürüdüm, sizin kökünüzü kazımadan hiçbir suretle geri dönmiyeceğiz. Bizimle karşılaşmaktan hoşlanmadığını gördüm. Hendekler ve dar geçitler hazırlamışsın. Bunları sana öğretene keşke bir bilseydim. Sizden dönersek, yanınızda Uhut gibi bir gün (hâtıra) bırakmış olacağız. Burada yalnız kadınlarınıza yardım edeceğiz. (Yani kadınlarınıza acıyarak el sürmiyecek, fakat bütün erkeklerinizi öldüreceğiz.)»

Resulûllâh (S.A.) Ebü Süfyan'a şu cevabı yazdı :

«Allah'ın Resulü Muhammed (S.A.) den Ebü Süfyan bin Harb'e;

İmdi. (Mektubunuz bana geldi.) Vallahi eskidenberi gururun seni aldatıyor. Bütün taraftarlarıyla üzerimize yürüdüğünü ve kökümüzü kazımadıkça geri dönmiyeceğinizi söylemenize gelince, bu öyle bir iştir ki, Allah, seni, buna muvaffak kılmıyacak ve neticede bizi başarıya ulaştıracak ki, sen artık Lat ve Uzza'yı anamıyasın. Yapmış olduğumuz hendekleri «sana kim öğretti» diyorsun, Allah senin ve taraftarlarının gayızlarınızı artırmayı murad ettiğinden, bunu bize ilham etti. Senin başına öyle bir gün gelecek ki, o gün (Lât, Uzza,) Üsaf, Naile ve Hübel'i (Bu isimler cahiliye devri müşriklerinin taptıkları putların adlarıdır) kıracağım ve sana bunu hatırlatacağım. (6)

(5) Aynı eser S: 53

(6) Aynı eser S: 54-55

(Bilgi) İki çizgi (—) arasında olan ilâveler mütercim notudur.